

Ark. B - Bygninger
374 (Levanger tettsted) Levanger _ NT

Levanger kommune
Postboks 130
7601 LEVANGER

Byggmester Grande AS
Industrivegen 2
7650 VERDAL

**VEDTAK OM MIDLERTIDIG FREDNING I.H.T. KULTURMINNELOVEN
(KML) § 22 NR 4 JF. § 20 AV KULTURMILJØ I LEVANGER SENTRUM,
LEVANGER KOMMUNE**

Riksantikvaren fatter med dette følgende vedtak:

Vedtak:

*Med hjemmel i kulturminneloven av 9. juni 1978 nr. 50 § 22 nr. 4 jf. § 20
freder Riksantikvaren midlertidig et samlet kulturmiljø i Levanger sentrum,
Levanger kommune. Avgrensingen av området for den midlertidige
fredningen fremgår av vedlagte kart.*

Vedtaket omfatter eksteriører/fasader på eiendommene.

Fredningen omfatter følgende eiendommer:

***gnr/bnr 315/90 Bjøråsgården, Håkon den godes gate 32B
gnr/bnr 315/172 Larsengården, Jernbanegata 27 A***

***I tillegg omfatter den midlertidige fredningen gårds- og bruksnumre vist i
kolonnene nedenfor. Det henvises også til vedlagte kart som viser
omfanget.***

GNR	BNR						
		315	86	315	203	315	304
527	1	315	87	315	204	315	306
526	1	315	88	315	208	315	311
522	1	315	89	315	210	315	312
503	1	315	90	315	211	315	314
315	4	315	91	315	215	315	318
315	4	315	93	315	217	315	320
315	4	315	95	315	228	315	325
315	5	315	96	315	232	315	329
315	6	315	99	315	233		
315	7	315	102	315	234		
315	8	315	103	315	235		
315	9	315	105	315	236		
315	10	315	108	315	237		
315	11	315	110	315	238		
315	12	315	111	315	239		
315	13	315	113	315	240		
315	14	315	116	315	241		
315	15	315	121	315	242		
315	16	315	126	315	243		
315	18	315	127	315	244		
315	19	315	131	315	245		
315	20	315	132	315	246		
315	21	315	133	315	247		
315	23	315	134	315	248		
315	25	315	135	315	249		
315	26	315	137	315	250		
315	27	315	138	315	251		
315	28	315	139	315	252		
315	29	315	156	315	253		
315	31	315	163	315	254		
315	36	315	164	315	255		
315	40	315	166	315	257		
315	42	315	167	315	258		
315	43	315	168	315	259		
315	44	315	170	315	260		
315	47	315	172	315	261		
315	48	315	173	315	263		
315	50	315	174	315	264		
315	52	315	175	315	268		
315	54	315	176	315	271		
315	55	315	177	315	272		
315	57	315	178	315	274		
315	58	315	179	315	275		
315	59	315	180	315	276		
315	62	315	181	315	277		
315	63	315	182	315	280		
315	64	315	183	315	281		
315	65	315	184	315	282		
315	66	315	185	315	283		
315	68	315	186	315	285		
315	70	315	192	315	286		
315	71	315	193	315	287		
315	72	315	195	315	289		
315	78	315	196	315	290		
315	80	315	197	315	291		
315	81	315	198	315	292		
315	82	315	199	315	293		
315	83	315	200	315	299		
315	84	315	201	315	301		

Det fremgår av kulturminneloven § 20 at Kongen kan fattes vedtak om fredning av kulturmiljø for å bevare området kulturhistoriske verdi.

Etter kulturminneloven § 22 nr. 4 kan det treffes vedtak om midlertidig fredning inntil fredningssaken er avgjort. Vedtak om midlertidig fredning kan fattes når det er fare for at kulturmiljøet kan bli forringet, ødelagt eller fjernet før spørsmålet om permanent fredning er avgjort. Myndighet til å fatte slikt midlertidig vedtak er delegert til Riksantikvaren og fylkeskommunene, jf. forskrift om faglig ansvarsfordeling mv. etter kulturminneloven av 9. februar 1979 § 12 nr. 1 og 2.

Fredningsvedtaket innebærer bl.a. at bygningene ikke kan rives, verken helt eller delvis, samt at alle ytre endringer og inngrep skal godkjennes av kulturminnemyndigheten før arbeidet settes i gang.

Som hovedregel skal alle endringer utover vanlig vedlikehold søkes om og godkjennes skriftlig av fylkeskommunen.

Ordinær fredningssak med hjemmel i kulturminneloven § 20, jf. § 22 vil bli igangsatt.

Begrunnelse for vedtaket

Det samlede kulturmiljøet i Levanger sentrum er viktig å holde intakt, slik det fortsatt fremstår. På grunn av bombing og branner under andre verdenskrig, er det få eksempler av så intakte trehusmiljø fra sent 1800-tall og tidlig 1900-tall bevart i Midt-Norge.

Levanger by har fire områder som er prioritert i "*Nord-Trøndelags Verneplan for kulturmiljø av desember 1995*". Levanger sentrum er et av de prioriterte områdene. Levangers byutviklingshistorie gjenspeiler bygningslovgivning og byggeskikk over tid.

I Levanger sentrum finner man en av de få enhetlige bebyggelsene i Norge fra den korte bygningsperioden mellom bygningsloven av 1896 og murtvangsloven av 1904.

Bebyggelsen i kvartalene har fra og med 1850-årene vært en- og toetasjes panelte tregårder. Inntil brannen i 1877 var det empire-stilen med tømmermannspanel, høye vinduer med stram omramming og dempet dekor som dominerte. Etter dette har sveitserstilen med innslag av nygotikk og jugendstil vært dominerende. Dette skapte en rikere dekor av fasadene. (Kilde: "Byggeskikk på Levanger")

Bybrannen i 1897 rammet nesten hele sentrum fra kirken og områdene nordover. Mellom 1898 og 1902 ble sentrum bygget opp igjen. Dette ga etter hvert en by med svært enhetlig preg. Først i 1904 ble det innført murtvang, og dette skjedde etter at nesten hele byen var gjenreist.

Den første reguleringsplanen i Levanger ble iverksatt i 1836 da Levanger fikk status som kjøpstad. I.h.t. denne planen ble området mellom elven og Sundet delt i

kvartaler med gatestruktur i rutenett. En bred tverrakse med torg og senere park fungerte som buffer mot brannfare. Bygningsloven av 1845 hadde bestemmelser om maksimal kvartalstørrelse. I Levanger ble kvartalsbredden bestemt av dybden på to tomter, med respektive våningshus, gårds plass og uthus. Våningshuset og portrommene ble oppført som karrèbebyggelse med en lukket vegg rundt kvartalet. Planen fungerte så godt at den ble fulgt både etter bybrannene i 1846 og 1897. (Kilde: "Byggeskikk på Levanger")

I 1984 utarbeidet Fylkeskonservatoren i Nord-Trøndelag en bevaringsplan for Levanger sentrum på oppdrag fra Levanger kommune. Den gang ønsket kommunen en faglig vurdert oversikt og prioritering av bygningsmassen i sentrum.

Grunnlaget for at Riksantikvaren nå iverksetter vedtak om midlertidig kulturmiljøfredning, er at det er søkt om rivetillatelse for to eiendommer; *Bjøråsgården* i Håkon den godes gate 32B og *Larsengården* i Jernbanegata 27 A. Levanger kommune har allerede gitt rivetillatelse, mens Nord-Trøndelag fylkeskommune har påklaget vedtaket til Fylkesmannen. Disse to bygningene inngår i et helhetlig og tilnærmet intakt bygningsmiljø. En riving av disse bygningene vil redusere eller ødelegge kulturmiljøets verneverdi. Å ivareta helheten i dette kulturmiljøet er avgjørende.

Klageadgang

Vedtaket om midlertidig fredning kan påklages til Miljøverndepartementet, jf. forvaltningsloven § 28 første ledd.

Eventuell klage stiles til Miljøverndepartementet, men sendes Riksantikvaren innen tre uker fra mottakelsen av dette brevet, jf. forvaltningsloven § 29 første ledd.

Det forutsettes at eier informerer eventuelle leietakere eller andre interessenter om vedtaket.

Vennlig hilsen

Nils Marstein
riksantikvar

Unni Grønn

Vedlegg:

Kart med avgrensning av fredningens omfang

Kopi:

Nord-Trøndelag fylkeskommune, Fylkets Hus, 7735 Steinkjer
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Statens Hus, 7734 Steinkjer